

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 12 20
COM(2024) 594 final

2024/0329 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**dėl Europos Sąjungos ir Sakartvelo susitarimo dėl vizų režimo supaprastinimo taikymo
dalinio sustabdymo**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

2011 m. kovo 1 d. įsigaliojo Europos Sąjungos ir Sakartvelo susitarimas dėl vizų režimo supaprastinimo (toliau – Supaprastinimo susitarimas)¹. Supaprastinimo susitarimo tikslas – abipusiškumo pagrindu supaprastinti vizų ne ilgesniam kaip 90 dienų per 180 dienų buvimo laikotarpiui išdavimo tvarką Sąjungos ir Sakartvelo piliečiams. Supaprastinimo susitarimo preambulėje pabrėžtas siekis palengvinti Europos Sąjungos ir Sakartvelo žmonių tarpusavio ryšius kaip svarbią sąlygą stabiliam ekonominių, humanitarinių, kultūrinių, mokslinių ir kitų ryšių plėtojimui.

Supaprastinimo susitarimo 14 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad „Kiekviena Šalis gali visiškai arba iš dalies sustabdyti šio Susitarimo taikymą viešosios tvarkos, nacionalinio saugumo užtikrinimo arba visuomenės sveikatos apsaugos sumetimais. Apie sprendimą dėl sustabdymo kitai Šaliai pranešama ne vėliau kaip likus 48 valandoms iki tokio sprendimo įsigaliojimo. Šio Susitarimo taikymą sustabdžiusi Šalis iš karto informuoja kitą Šalį, jeigu sustabdymo priežastys nustoja galioti.“

Supaprastinimo susitarimo preambulėje dar kartą patvirtintas ketinimas ilgainiui Sakartvelo ir Sąjungos piliečiams taikyti bevizį kelionių režimą, su sąlyga, kad bus įgyvendintos visos gerai valdomo ir saugaus judumo sąlygos. Tuo pagrindu 2012 m. birželio mėn. pradėtas ES ir Sakartvelo dialogas dėl vizų režimo liberalizavimo. 2013 m. vasario mėn. Europos Komisija Sakartvelo vyriausybei pristatė vizų režimo liberalizavimo veiksmų planą (VRLVP). VRLVP sudarė keturi skyriai: dokumentų, įskaitant biometrinius duomenis, saugumas (I skyrius); migracija ir integruotas sienų valdymas, įskaitant prieglobstį (II skyrius); viešojo tvarka ir visuomenės saugumas (III skyrius) ir išorės santykiai ir pagrindinės teisės (IV skyrius). Keturiuose VRLVP skyriuose pagal susijusius techninius klausimus nustatyti tikslūs kriterijai, kurie turi būti įgyvendinami siekiant priimti teisės aktus ir sukurti politinę bei institucinę sistemą (1 etapas) ir užtikrinti veiksmingą ir ilgalaikį įgyvendinimą (2 etapas).

Prasidėjus ES ir Sakartvelo dialogui dėl vizų režimo liberalizavimo Komisija priėmė keturias ataskaitas² Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Sakartvelo pažangos laikantis keturiuose VRLVP skyriuose nustatytų pirmojo ir antrojo etapo kriterijų. 2015 m. gruodžio 18 d. priimtoje paskutinėje ketvirtoje pažangos ataskaitoje Komisija nurodė, kad Sakartvelas padarė reikiamą pažangą ir įgyvendino visas reikiamas reformas, kad užtikrintų veiksmingą ir ilgalaikį likusių kriterijų įgyvendinimą. Remdamasi šiuo vertinimu, 2016 m. kovo 9 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 539/2001, kad Sakartvelo piliečiams būtų taikomas bevizis režimas. Pasiūlymas buvo priimtas ir 2017 m. kovo 1 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/372³ Sakartvelas iš Reglamento (EB) Nr. 539/2001⁴ I priedo perkeltas į

¹ OL L 52, 2011 2 25, p. 34.

² COM(2013) 808 *final*, COM(2014) 681 *final*, COM(2015) 199 *final*, COM(2015) 684 *final*.

³ 2017 m. kovo 1 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/372, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 539/2001, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (Sakartvelas), OL L 61, 2017 3 8, p. 7–8.

⁴ 2001 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 539/2001, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus, OL L 81, 2001 3 21, p. 1–7.

to reglamento II priedą, pagal kurį visiems Sakartvelo piliečiams, turintiems biometrinius pasus, išduotus laikantis Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) standartų, netaikomas reikalavimas turėti vizą kertant valstybių narių išorines sienas, kai buvimo trukmė neviršija 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį.

Pagal 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1806⁵, kuriuo pakeistas Reglamentas (EB) Nr. 539/2001, 8 straipsnio 4 dalį Komisija stebėjo, ar Sakartvelas nuolat laikosi vizų režimo liberalizavimo reikalavimų, ir savo metinėje ataskaitoje pagal bevizio režimo sustabdymo mechanizmą pateikė atitinkamą vertinimą ir rekomendacijas.

Kaip nustatyta Komisijos 7-ojoje ataskaitoje pagal bevizio režimo sustabdymo mechanizmą⁶, 2024 m. Sakartvelas priėmė teisės aktus, kuriuos įgyvendinant pažeidžiamos žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės. Tie teisės aktai – 2024 m. gegužės mėn. priimtas Įstatymas dėl užsienio įtakos skaidrumo ir 2024 m. rugsėjo mėn. priimtas teisės aktų rinkinys dėl šeimos vertybių ir nepilnamečių apsaugos. Įstatymas dėl užsienio įtakos skaidrumo buvo priimtas neatsižvelgiant į kritišką Venecijos komisijos nuomonę⁷ ir pakartotinius ES raginimus panaikinti šį įstatymą. Įstatymu pažeidžiama asociacijų ir saviraiškos laisvė, teisė į privatumą, teisė dalyvauti viešuosiuose reikaluose, taip pat diskriminacijos draudimas. Dėl apsunkinančių ataskaitų teikimo reikalavimų ir Teisingumo ministerijai suteiktų plačių įgaliojimų kontroliuoti pilietinę visuomenę bei žiniasklaidos organizacijas didėja selektyvus ir savavališkas teisės aktų taikymo rizika.

2024 m. birželio 27 d. išvadose Europos Vadovų Taryba pabrėžė, kad įstatymas blogina padėtį, susijusią su bent trimis iš devynių veiksmų, nustatytų Komisijos rekomendacijoje dėl šalies kandidatės statuso (dėl dezinformacijos, poliarizacijos, pagrindinių teisių ir pilietinės visuomenės organizacijų dalyvavimo). Europos Vadovų Taryba padarė išvadą, kad Sakartvelo valdžios institucijų veiksmai kelia pavojų Sakartvelo narystės ES siekiui, o tai *de facto* reiškia stojimo proceso sustabdymą.

Įstatymas dėl šeimos vertybių ir nepilnamečių apsaugos ir aštuoniolika galiojančių teisės aktų pataisų buvo priimti be išankstinių viešų konsultacijų ir neatlikus išsamios atitikties Europos bei tarptautiniams standartams analizės. Spalio 3 d. pasirašytu teisės aktų rinkiniu pažeidžiamos pagrindinės Sakartvelo žmonių teisės ir didinamas stigmatizavimas bei diskriminacija. Dėl teisėkūros veiklos ir nuolatinių homofobiją kurstančių pranešimų lesbietės, gėjai, biseksualūs, translyčiai, nebinarinio lytiškumo, interseksualūs ir *queer* (LGBTIQ) asmenys Sakartvele gyvena vis priešiškesnėje aplinkoje ir yra vis labiau stigmatizuojami.

Po ribotų konsultacijų proceso buvo priimtas Sakartvelo 2024–2026 m. žmogaus teisių strategijos įgyvendinimo veiksmų planas, į kurį nuostatos dėl LGBTIQ asmenų ir privatumo apsaugos neįtrauktos. Veiksmų plane iš dalies atsižvelgiama į religijos ar tikėjimo laisvę. Dar turi būti pašalinti dideli strateginės sistemos trūkumai, susiję su mažumų teisių apsauga,

⁵ 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1806, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams tas reikalavimas netaikomas, sąrašus (kodifikuota redakcija) (OL L 303, 2018 11 28, p. 39).

⁶ COM/2024/571 *final*.

⁷ 2024 m. gegužės 21 d. Venecijos komisijos paskelbta skubi nuomonė dėl Įstatymo dėl užsienio įtakos skaidrumo.

įskaitant atstovavimą mažumoms. Veiksmų planas dar nepradėtas įgyvendinti, o įgyvendinimo stebėsenos tvarka nėra aiškiai apibrėžta.

2024 m. spalio 17 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose dar kartą patvirtinta, kad Sakartvelo stojimo procesas sustabdytas, o Sakartvelo valdžios institucijos paragintos priimti demokratines, visapusiškas ir tvarias reformas, atitinkančias pagrindinius Europos integracijos principus.

2024 m. spalio 30 d. paskelbto 2024 m. komunikato dėl ES plėtros politikos⁸ išvadose Europos Komisija Sakartvelo pažangą, padarytą įgyvendinant 2023 m. plėtros komunikate nustatytus devynis veiksmus, įvertino kaip nereikšmingą, ir nurodė, kad blogėja padėtis teisminių institucijų ir pagrindinių teisių, įskaitant saviraiškos laisvę, srityje.

Lapkričio 28 d. paskelbus apie Sakartvelo valdžios institucijų ketinimą ne pradėti derybų su ES iki 2028 m. (metų, kuriais vyks kiti parlamento rinkimai) ir iki tol atsisakyti bet kokių biudžeto dotacijų, daugelyje Sakartvelo miestų kilo masiniai protestai. Daugelyje pranešimų, įskaitant Sakartvelo ombudsmeno pranešimus, nurodoma, kad valdžios institucijos tyčia naudoja neproporcingą jėgą ir smurtinius metodus, taip pat vykdo savavališkus suėmimus, kurie gali būti laikomi kankinimais ir kitomis netinkamo elgesio formomis. Pranešama, kad valdžios institucijos, siekdamos pažaboti protestus, prieš protestuotojus, politikus ir žurnalistus naudojo didelį smurtą, savavališkus suėmimus ir netinkamai su jais elgėsi. Iki šiol nė vienas policijos pareigūnas ar neoficialių smurtinių grupuočių narys nebuvo patrauktas atsakomybėn už savo veiksmus.

2024 m. gruodžio 1 d. vyriausiosios įgaliotinės ir pirmininko pavaduotojos bei už plėtrą atsakingos Komisijos narės pareiškimu pasmerktos represijos prieš taikius protestuotojus. Jungtinių Tautų vyriausiasis žmogaus teisių komisaras ir Europos Taryba taip pat paragino Sakartvelo valdžios institucijas laikytis tarptautinių žmogaus teisių standartų. Savo pareiškimuose jie priminė valstybių išipareigojimus skatinti aplinką, palankią naudotis teise į taikius susirinkimus be diskriminacijos, ir kad bet koks saugumo darbuotojų jėgos naudojimas turi išlikti išimtimi ir atitikti teisėtumo, būtinumo, proporcingumo, atsargumo ir nediskriminavimo principus.

Todėl veiksmai, kurių ėmėsi Sakartvelo valdžios institucijos, prieštarauja ES vertybėms ir kenkia geriems ES ir Sakartvelo santykiams.

Komisijos 7-ojoje ataskaitoje pagal bevizio režimo sustabdymo mechanizmą akcentuoti veiksmai, kurių Sakartvelas turi skubiai imtis, kad išspręstų Komisijai susirūpinimą keliančius klausimus, ir pažymėta, kad šiuo metu svarstoma galimybė pradėti taikyti bevizio režimo sustabdymo mechanizmą tam tikrų kategorijų asmenims.

Siekiant apsaugoti valstybių narių ir Sąjungos viešąją tvarką, tikslinga ir proporcinga, kad valstybės narės į Europos Sąjungą vykstantiems Sakartvelo piliečiams, turintiems galiojančius diplomatinis pasus, taikytų vizos reikalavimą, nes šie asmenys atstovauja interesams, kurie prieštarauja interesams, dėl kurių Sąjunga sudarė Supaprastinimo susitarimą.

Atsižvelgdama į tai, Komisija mano, kad tinkamiausias ir proporcingiausias žingsnis – sustabdyti tam tikrų Susitarimo dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo straipsnių, kuriais tam tikrų konkrečių kategorijų prašymą išduoti vizą pateikiantiems asmenims suteikiamos

⁸ COM(2024) 690 *final*.

lengvatos, taikymą, šiuo etapu nepradedant taikyti Reglamento (ES) 2018/1806 8 straipsnyje nustatyto sustabdymo mechanizmo.

Prašymą išduoti vizą pateikiančių asmenų, kuriems turėtų būti sustabdytas atitinkamų Susitarimo dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo nuostatų taikymas, kategorijos yra šios:

- Sakartvelo oficialių delegacijų nariai, kurie pagal oficialų Sakartvelui adresuotą kvietimą dalyvauja susitikimuose, konsultacijose, derybose arba mainų programose, taip pat renginiuose, kuriuos valstybių narių teritorijoje organizuoja tarpvyriausybinės organizacijos;
- Sakartvelo nacionalinių ir regioninių vyriausybių ir parlamentų, Sakartvelo Konstitucinio Teismo ir Aukščiausiojo Teismo nariai;
- Sakartvelo piliečiai, turintys Sakartvelo išduotus galiojančius diplomatinis pasus.

Todėl tik šių kategorijų prašymą išduoti vizą pateikiantiems asmenims turėtų būti sustabdomas toliau nurodytų Susitarimo dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo straipsnių taikymas: 4 straipsnio „Kelionės tikslą įrodantys dokumentai“ 1 dalies b punkto, 5 straipsnio „Daugkartinių vizų išdavimas“ 1 dalies b ir c punktų ir 2 dalies a punkto, taip pat 5 straipsnio 3 dalies, 6 straipsnio „Prašymo išduoti vizą tvarkymo mokestis“ 1 dalies ir 3 dalies c ir f punktų, 7 straipsnio „Prašymų išduoti vizą tvarkymo procedūros trukmė“ ir 10 straipsnio „Diplomatiniai pasai“ 1 dalies.

Įsigaliojus Tarybos sprendimui, šiomis nuostatomis nustatytos specialiosios taisyklės nustos galioti. Kitų Susitarimo straipsnių taikymas nesustabdomas.

Kadangi Sakartvelas įtrauktas į Reglamento (ES) 2018/1806 II priedo sąrašą ir todėl visiems Sakartvelo piliečiams taikomas bevizis režimas pagal ES antrinės teisės aktus, kad jis būtų veiksmingas, kartu su daliniu Susitarimo dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo taikymo sustabdymu turėtų būti taikomos priemonės, kurių valstybės narės turi imtis pagal to reglamento 6 straipsnio 1 dalies a punktą.

Reglamento (ES) 2018/1806 6 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta, kad valstybės narės gali numatyti vizos reikalavimo išimtis diplomatinų, tarnybinių ir (arba) pareiginių pasų arba specialių pasų turėtojams. Todėl, įsigaliojus Tarybos sprendimui, valstybės narės, laikydamosi lojalaus bendradarbiavimo principo, savo vidaus tvarkoje turėtų imtis būtinų priemonių, kad vizos reikalavimas būtų taikomas asmenims, turintiems Sakartvelo išduotus diplomatinis, tarnybinius ir (arba) pareiginius pasus ir specialius pasus, ir pranešti apie tas priemones kitoms valstybėms narėms ir Komisijai pagal Reglamento (ES) 2018/1806 12 straipsnio 1 dalį. Komisija paskelbs gaires, kad valstybės narės imtųsi tų priemonių.

Valstybėms narėms priėmus priemones pagal Reglamento (ES) 2018/1806 6 straipsnio 1 dalies a punktą, atitinkamiems asmenims bus taikomos 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 810/2009, nustatančio Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas)⁹, bendrosios taisyklės.

⁹ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas), (OL L 243, 2009 9 15, p. 1).

Šis sprendimas neturėtų neigiamo poveikio žmonių tarpusavio ryšiams, nes paprastus pasus turintiems Sakartvelo piliečiams, vykstantiems į ES trumpalaikio buvimo tikslu, ir toliau bus taikomas bevizis režimas.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Pasiūlymas atitinka ir papildo Reglamentą (ES) 2018/1806, kuriame Sakartvelas nurodytas kaip viena iš šalių, kurių piliečiams vizos reikalavimas netaikomas, tačiau valstybės narės gali numatyti vizos reikalavimo išimtis diplomatinėms, tarnybiniams ir (arba) pareiginių pasų arba specialių pasų turėtojams.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Ši iniciatyva dera su ES išorės santykių politika (įskaitant žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių aspektus), o ypač su jos plėtros politika trečiųjų šalių, kurioms taikomas bevizis režimas ir kurios turi narystės perspektyvą, atžvilgiu.

Ši iniciatyva dera su ES migracijos, sienų valdymo ir saugumo politika, nes ja siekiama mažinti saugumo ir neteisėtos migracijos riziką Šengeno erdvėje.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šio pasiūlymo procedūrinis teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalis. Šio pasiūlymo materialinis teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 77 straipsnio 2 dalies a punktas.

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio. Pagrindinis numatomo akto tikslas ir turinys yra susiję su daliniu kai kurių Supaprastinimo susitarimo nuostatų taikymo sustabdymu, todėl patenka į bendros vizų politikos taikymo sritį.

Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 77 straipsnio 2 dalies a punktas.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

netaikoma

- **Proporcingumo principas**

Šiuo pasiūlymu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti, t. y. sustabdyti ES ir jos valstybių narių įsipareigojimą taikyti tam tikras lengvatas Sakartvelo pareigūnams ir Sakartvelo išduotų diplomatinėms pasų turėtojams ir leisti valstybėms narėms pasinaudoti galimybe atnaujinti vizos reikalavimo taikymą Sakartvelo išduotų diplomatinėms pasų turėtojams.

- **Priemonės pasirinkimas**

Šio pasiūlymo tikslus galima pasiekti tik aktu, kuriuo sustabdomas Susitarimo dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo taikymas. Todėl reikalingas Tarybos sprendimas, kuriuo būtų sustabdytas Susitarimo dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo taikymas.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų ex post vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

netaikoma

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Demokratinės padėties Sakartvele blogėjimas, įskaitant 2024 m. gegužės mėn. priimtą įstatymą dėl užsienio įtakos skaidrumo ir 2024 m. rugsėjo mėn. priimtą teisės aktų rinkinį dėl šeimos vertybių ir nepilnamečių apsaugos, taip pat 2024 m. spalio mėn. surengti parlamento rinkimai ir 2024 m. gruodžio mėn. smurtinis protestų slopinimas keletą kartų buvo aptarti Politiniame ir saugumo komitete ir Užsienio reikalų taryboje. 2024 m. gruodžio 16 d. Užsienio reikalų taryboje buvo pasikeista nuomonėmis apie ES atsaką į pastarojo meto įvykius Sakartvele, įskaitant vyriausybės pranešimą apie ketinimą nepradėti stojimo derybų iki 2028 m., vėlesnius masinius protestus ir vis dažnesnį smurto prieš protestuotojus, žiniasklaidą ir politinę opoziciją naudojimą. Vyriausioji įgaliotinė pabrėžė, kad ES pažemino politinių kontaktų lygmenį ir apkarpė Sakartvelo valdžios institucijoms tiesiogiai skiriamą finansavimą, taip pat paskelbė, kad susitarta prašyti Komisijos pateikti pasiūlymą atnaujinti vizos reikalavimo taikymą Sakartvelo diplomatinių pasų turėtojams.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

netaikoma

- **Poveikio vertinimas**

netaikoma

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

netaikoma

- **Pagrindinės teisės**

Šis pasiūlymas neigiamo poveikio pagrindinių teisių apsaugai Europos Sąjungoje neturi.

4. **POVEIKIS BIUDŽETUI**

Šis pasiūlymas neturi poveikio biudžetui.

5. **KITI ELEMENTAI**

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Vadovaudamasi Sutartimis, Komisija turi užtikrinti, kad Sąjungos vardu būtų pateiktas Supaprastinimo susitarimo 14 straipsnio 5 dalyje numatytas pranešimas, ir taip išreikšti Sąjungos sutikimą iš dalies sustabdyti Supaprastinimo susitarimo taikymą.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

netaikoma

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Pasiūlymo 1 straipsnyje nustatyta, kad tam tikrų Susitarimo nuostatų, kuriomis tam tikros lengvatos taikomos tam tikrų kategorijų Sakartvelo piliečiams, teikiantiems prašymą išduoti

trumpalaikę vizą, t. y. Sakartvelo oficialių delegacijų nariams, Sakartvelo nacionalinių ir regioninių vyriausybių ir parlamentų, Sakartvelo Konstitucinio Teismo ir Aukščiausiojo Teismo nariams, vykdančioms savo pareigas, ir Sakartvelo piliečiams, turintiems galiojančius diplomatinis pasus, taikymas turėtų būti sustabdytas. Tos nuostatos yra: 4 straipsnio „Kelionės tikslą įrodantys dokumentai“ 1 dalies b punktas, 5 straipsnio „Daugkartinių vizų išdavimas“ 1 dalies b ir c punktai ir 2 dalies a punktas, taip pat 5 straipsnio 3 dalis, 6 straipsnio „Prašymo išduoti vizą tvarkymo mokestis“ 1 dalis ir 3 dalies c ir f punktai, 7 straipsnis „Prašymų išduoti vizą tvarkymo procedūros trukmė“ ir 10 straipsnio „Diplomatiniai pasai“ 1 dalis.

Priėmus sprendimą, Komisija priims šio sprendimo įgyvendinimo ir papildomų priemonių, kurių valstybės narės turėtų imtis pagal Reglamento (ES) 2018/1806 6 straipsnio 1 dalies a punktą, gaires.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos ir Sakartvelo susitarimo dėl vizų režimo supaprastinimo taikymo dalinio sustabdymo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 77 straipsnio 2 dalies a punktą ir 218 straipsnio 9 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2011 m. kovo 1 d. įsigaliojo Europos Sąjungos ir Sakartvelo susitarimas dėl vizų režimo supaprastinimo (toliau – Supaprastinimo susitarimas);
- (2) Supaprastinimo susitarimo tikslas – abipusiškumo pagrindu supaprastinti vizų ne ilgesniam kaip 90 dienų per 180 dienų buvimo laikotarpiui išdavimo tvarką Sąjungos ir Sakartvelo piliečiams. Supaprastinimo susitarimu prisidedama prie žmonių tarpusavio ryšių stiprinimo ir bendrų vertybių, įskaitant žmogaus teises ir demokratijos principus, gerbimo;
- (3) pagal Supaprastinimo susitarimo 14 straipsnio 5 dalį kiekviena Šalis gali visiškai arba iš dalies sustabdyti Supaprastinimo susitarimo taikymą viešosios tvarkos, nacionalinio saugumo arba visuomenės sveikatos apsaugos sumetimais. Apie sprendimą dėl sustabdymo kitai Šaliai turi būti pranešama ne vėliau kaip likus 48 valandoms iki tokio sprendimo įsigaliojimo. Šio Supaprastinimo susitarimo taikymą sustabdžiusi Šalis turi iš karto informuoti kitą Šalį, jeigu sustabdymo priežastys nustoja galioti;
- (4) 2024 m. Sakartvelas priėmė Įstatymą dėl užsienio įtakos skaidrumo ir teisės aktų rinkinį dėl šeimos vertybių ir nepilnamečių apsaugos. Šiais teisės aktais pažeidžiamos Sakartvelo piliečių pagrindinės teisės, įskaitant asociacijos ir saviraiškos laisvę, teisę į privatumą, teisę dalyvauti viešuosiuose reikaluose, taip pat didinama stigmatizacija ir diskriminacija;
- (5) 2024 m. birželio 27 d. išvadose Europos Vadovų Taryba pabrėžė, kad „Įstatymas dėl užsienio įtakos skaidrumo“ blogina padėtį, susijusią su Komisijos rekomendacijoje dėl šalies kandidatės statuso nustatytais veiksmais, ir paragino Sakartvelo valdžios institucijas aiškiai išreikšti savo ketinimus, atšaukiant veiksmus, kurie kelia pavojų Sakartvelo narystės Europos Sąjungoje siekiui ir dėl kurių *de facto* sustoja stojimo procesas. 2024 m. spalio 17 d. išvadose Europos Vadovų Taryba dar kartą patvirtino, kad tokie veiksmai kelia pavojų Sakartvelo europiniam keliui ir *de facto* sustabdo stojimo procesą, ir paragino Sakartvelą priimti demokratines, visapusiškas ir tvarias reformas, atitinkančias pagrindinius europinės integracijos principus;
- (6) 2024 m. lapkričio 28 d. Sakartvelo valdžios institucijos paskelbė ketinančios nepradėti stojimo derybų su Europos Sąjunga iki 2028 m. Šis pranešimas daugelyje Sakartvelo miestų sukėlė masinius protestus, į kuriuos Sakartvelo valdžios institucijos reagavo

naudodamos neproporcingą jėgą ir smurtą, taip pat savavališką protestuotojų, politikų ir žurnalistų sulaikymą ir netinkamą elgesį su jais;

- (7) Sakartvelo įvykdyti veiksmai pažeidžia pagrindinius principus, kuriais remiantis buvo sudarytas Supaprastinimo susitarimas, ir prieštarauja Sąjungos bei jos valstybių narių interesams. Visų pirma šiais veiksmais nepaisoma žmogaus teisių ir demokratinių principų, todėl jie prieštarauja Sąjungos vertybėms ir trukdo stabiliai plėtoti ekonominius, humanitarinius, kultūrinius, mokslinius ir kitus Sąjungos ir Sakartvelo ryšius;
- (8) šiomis aplinkybėmis Komisijos 7-ojoje ataskaitoje pagal bevizio režimo sustabdymo mechanizmą¹⁰ akcentuoti veiksmai, kurių Sakartvelas turi skubiai imtis, kad išspręstų Komisijai susirūpinimą keliančius klausimus, ir pažymėta, kad šiuo metu svarstoma galimybė pradėti taikyti bevizio režimo sustabdymo mechanizmą tam tikrų kategorijų asmenims;
- (9) siekiant apsaugoti valstybių narių ir Sąjungos viešąją tvarką, tikslinga ir proporcinga, kad valstybės narės į Europos Sąjungą vykstantiems Sakartvelo piliečiams, turintiems galiojančius diplomatinis pasus, taikytų vizos reikalavimą, nes šie asmenys atstovauja interesams, kurie prieštarauja interesams, dėl kurių Sąjunga sudarė Supaprastinimo susitarimą. Todėl tam tikrų Supaprastinimo susitarimo nuostatų, kuriomis numatomos išimties Sakartvelo piliečiams, turintiems galiojančius diplomatinis pasus, ir taikomos lengvatos tam tikrų kategorijų Sakartvelo piliečiams, teikiantiems prašymą išduoti trumpalaikę vizą, t. y. Sakartvelo oficialių delegacijų nariams, Sakartvelo nacionalinių ir regioninių vyriausybių ir parlamentų, Sakartvelo Konstitucinio Teismo ir Aukščiausiojo Teismo nariams, vykdančiams savo pareigas, taikymas turėtų būti sustabdytas;
- (10) šiuo sprendimu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2002/192/EB¹¹. Todėl Airija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;
- (11) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;
- (12) atsižvelgiant į padėties Sakartvele sudėtingumą, šis sprendimas turėtų įsigalioti kuo greičiau,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sustabdomas toliau nurodytų Europos Sąjungos ir Sakartvelo susitarimo dėl vizų režimo supaprastinimo nuostatų taikymas:

- (a) 4 straipsnio 1 dalies b punktas – Sakartvelo oficialių delegacijų nariams, kurie pagal Sakartvelui adresuotą oficialų kvietimą turi dalyvauti oficialiuose susitikimuose, konsultacijose, derybose ar mainų programose, taip pat renginiuose, kuriuos valstybių narių teritorijoje organizuoja tarpvyriausybės organizacijos;

¹⁰ COM/2024/571 final.

¹¹ 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 64, 2002 3 7, p. 20, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2002/192/oj>).

- (b) 5 straipsnio 1 dalies b punktas – Sakartvelo nacionalinių ir regioninių vyriausybių, Sakartvelo Konstitucinio Teismo ir Sakartvelo Aukščiausiojo Teismo nariams;
- (c) 5 straipsnio 1 dalies c punktas – Sakartvelo oficialių delegacijų nuolatiniais nariams, kurie pagal Sakartvelui adresuotą oficialų kvietimą reguliariai turi dalyvauti susitikimuose, konsultacijose, derybose ar mainų programose, taip pat renginiuose, kuriuos valstybių narių teritorijoje organizuoja tarpvyriausybinių organizacijų;
- (d) 5 straipsnio 2 dalies a punktas – Sakartvelo oficialių delegacijų nariams, kurie pagal oficialų kvietimą reguliariai turi dalyvauti susitikimuose, konsultacijose, derybose ar mainų programose, taip pat renginiuose, kuriuos valstybių narių teritorijoje organizuoja tarpvyriausybinių organizacijų;
- (e) 5 straipsnio 3 dalis – 5 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytų kategorijų asmenims;
- (f) 6 straipsnio 3 dalies c ir f punktai – Sakartvelo nacionalinių ir regioninių vyriausybių ir Sakartvelo Konstitucinio ir Aukščiausiojo Teismo nariams, taip pat oficialių delegacijų nariams, kurie pagal Sakartvelui adresuotą oficialų kvietimą turi dalyvauti susitikimuose, konsultacijose, derybose ar mainų programose, taip pat renginiuose, kuriuos valstybių narių teritorijoje organizuoja tarpvyriausybinių organizacijų;
- (g) 10 straipsnio 1 dalis – Sakartvelo piliečiams, turintiems Sakartvelo išduotus galiojančius diplomatinius pasus;
- (h) 6 straipsnio 1 dalis – 6 straipsnio 3 dalies c ir f punktuose ir 10 straipsnio 1 dalyje nurodytų kategorijų piliečių ir asmenų prašymų išduoti vizą tvarkymo mokesčiams;
- (i) 7 straipsnis – 6 straipsnio 3 dalies c ir f punktuose ir 10 straipsnio 1 dalyje nurodytų kategorijų piliečiams ir asmenims.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja antrą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas